

Ekologicky orientovaná správa vodních toků – část 2

Ing. Tomáš Just
Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
středisko Praha
listopad 2009

Rozumná opatření po povodních, využívání povodňových renaturací

**Renaturace povodněmi –
zadarmo, rychle a účinně**

Vužívat § 45 VZ – vykupování pozemků povodňových transformací koryt (i když zavezení bývá organizačně neskonale jednodušší)

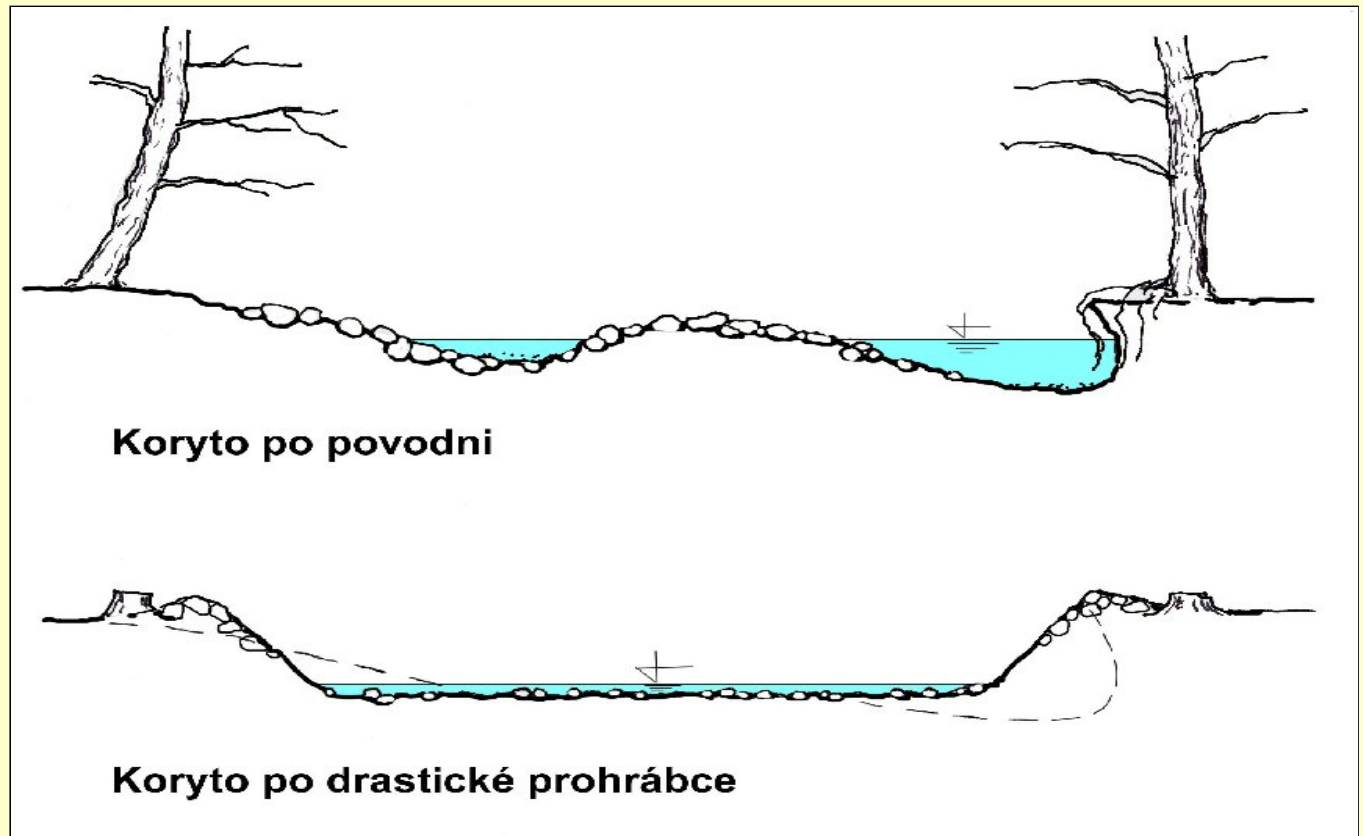

Skončit ničení povodňových renaturací nevhodnými popovodňovými zásahy

Prohrábka
nevhodná
zejména
ve volné
krajině :

- **zmenšení tvarové a hydraulické členitosti koryta**
- **zničení kořenových systémů v březích, ruderalizace břehů**
- **dno zbaveno hrubšího kameniva → zmenšení odolnosti proti zahlubování**
- **zvětšení průřezu a zmenšení drsnosti koryta → příští povodeň poteče rychleji**

Opatření po povodních více přizpůsobovat místním podmínkám, rozlišovat úseky ve volné krajině a v zástavbě.

Prověřovat kontrolními otázkami typu:
Které aspekty povodňové změny jsou takového charakteru, že musejí být řešeny technickými opatřeními?

Eliminace nepotřebných technických úprav a vodních děl

- Jez
- ➔ ztráta přirozeného podélného profilu a proudného charakteru toku
  - ➔ migrační překážka (sebelepší rybí přechod plně nenahradí přirozenou migrační prostupnost)
  - ➔ často nevhodná povodňová překážka

Velký bratr se s tím nepáře

Pro vyhledávač: Dam Removal

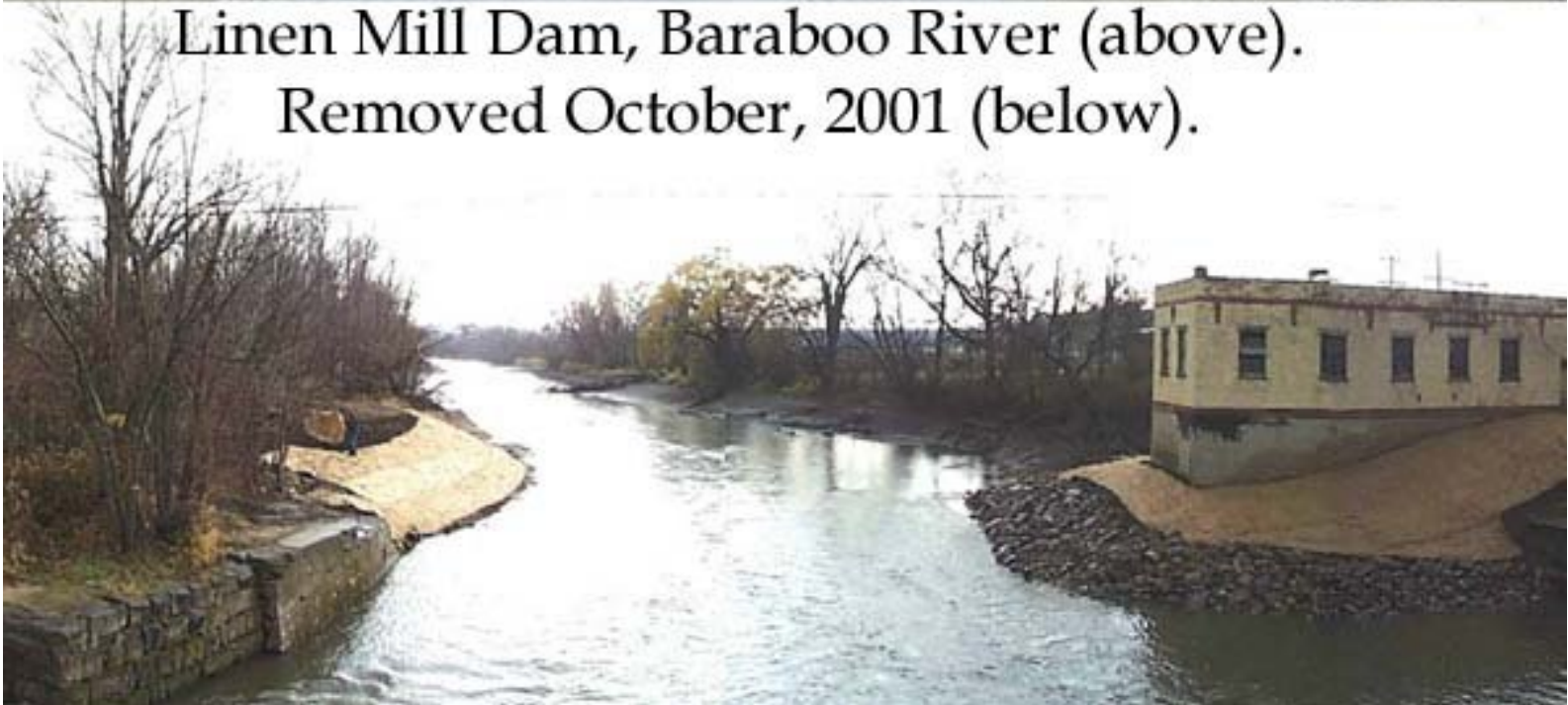

Linen Mill Dam, Baraboo River (above).
Removed October, 2001 (below).

Investiční revitalizace vodních toků

Přírodě blízká protipovodňová opatření

**Využívání, ochrana,
usměrňování a podpora
samovolných
renaturací
technicky upravených
úseků vodních toků**

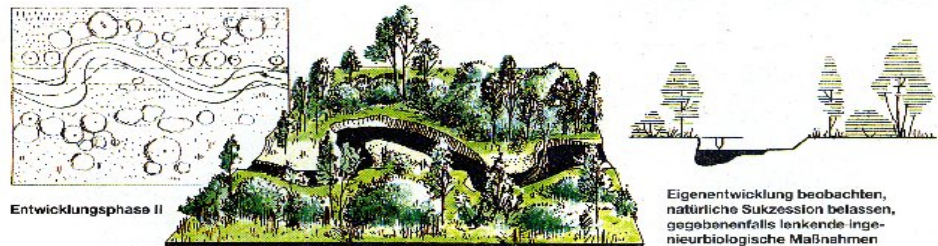
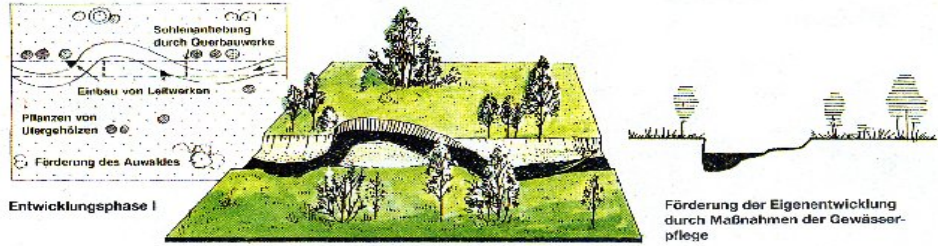
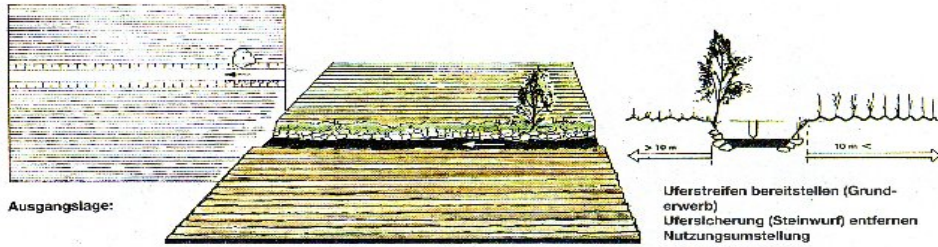

Až se to naučíme
a vytvoříme pro to
právní podmínky,
doplníme jednoho dne
plány oblastí povodí
o kategorii
**upravený vodní
tok určený
k samovolné
renaturaci**

V Bavorsku propagují renaturace tiskoviny ekologického (a současně vodohospodářského) ministerstva

U nás dosud občas zbytečně ničíme samovolné renaturace tzv. údržbou vodních toků a melioračních zařízení

Limity samovolných renaturací:

- nadměrné zahloubení koryta
- odolné technické opevnění

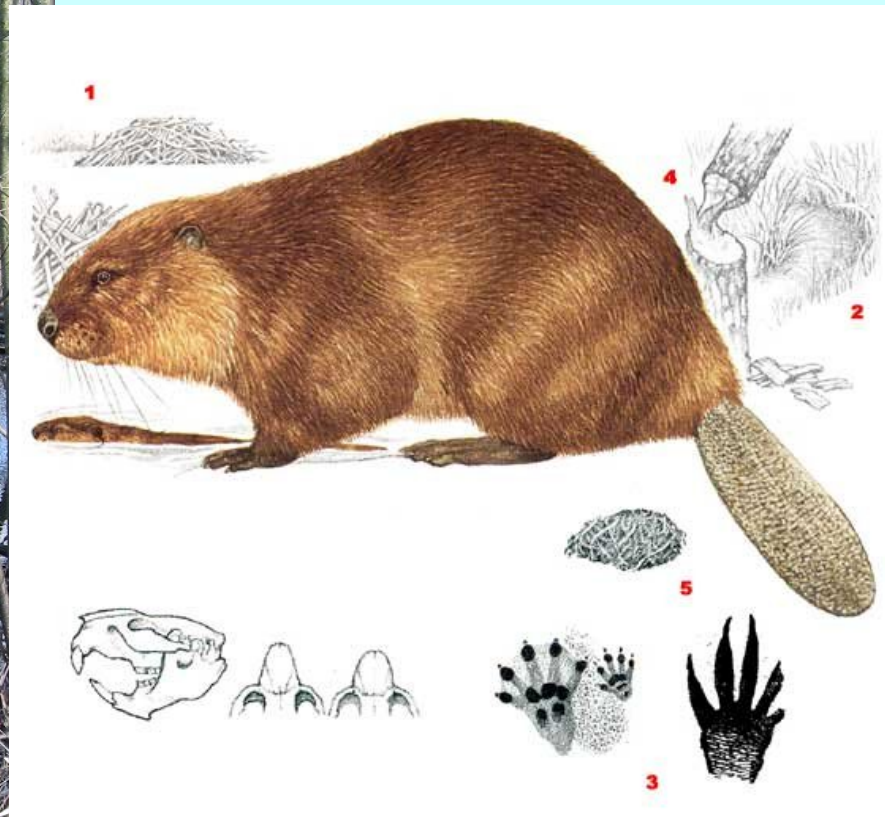

Opravy technických úprav koryt provádět pouze tam,
kde je to nutné

Někde postačí provést „revitalizaci“ vysbíráním tvárniček.....

revitalizátor bobr

Důležitá zásada:

**Jak jen to jde,
chránit a využívat
přirozené renaturační
procesy!**

Podpora renaturací extenzivními opatřeními:

- střídavé vyžínání melioračních kanálů → rozvlnění
- výsadby dřevin umístěné střídavě do koryta → rozvlnění
- střídavé kamenné záhozy → změlčení, rozvlnění, obnova štěrkových pasáží dna koryta

hasiči Moisburg

Aplikace dřevní hmoty v korytech

- tvarová členitost**
- usměrňování proudění**
- stanoviště a úkryty pro organismy**

Revize vztahů mezi řekou a jejím plavebním využitím

Pro účely plavby, jejíž rentabilita je značně nejistá, jsou významné úseky našich největších řek udržovány v ekologicky degradovaném stavu

*Obvyklé
plavební
využití Labe
u Čelákovic*

Pokud má mít plavba na našich řekách místo, musí najít novou kvalitu soužití s jejich prostředím

- členité tvarování břehové linie i v plavební dráze
- břehová vegetace
- obnovení souvislostí mezi řečištěm a nivou
- plné migrační zprostřednění vzdouvacích stupňů
- přiměřená kompenzační revitalizační opatření

*Splavná Mosela
s přírodě bližším
tvarováním
břehů*

Děkuji za pozornost